Crna Gora
Državna revizorska institucija
DRI broj: 4011/6/20 - 052 - 25/24
Podgorica, 04.09.2020. godine

AD „13. JUL PLANTAŽE" PODGORICA
Verica Maraš, direktorici

Predmet: Konačni izvještaj o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja AD „13. Jul Plantaže Podgorica za 2018. godinu

Poštovana,

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i razmatranja navoda subjekta revizije sadržanih u izjašnjenju na Preliminarni izvještaj DRI o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja AD „13. Jul Plantaže" Podgorica za 2018. godinu (Interno br. 05-59/20 od 12.05.2020. godine), a u skladu sa članom 44 i 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu senator **Zoran Jelić** (Rukovodilac Kolegijuma) i senator **Nikola N. Kovačević** (Član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 03.09.2020. godine usvojio je Konačni izvještaj o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja AD „13. Jul Plantaže" – Podgorica za 2018. godinu.

Društvo je dostavilo Primjedbe na Preliminarni izvještaj o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2018. godinu br. 4143 od 27.05.2020. godine, nakon čega je održan zajednički sastanak 20.07.2020. godine u prostorijama Državne revizorske institucije. Na sastanku su dodatno razmotrene primjedbe i sugestije Društva na navode iz Preliminarnog izvještaja, kao i dodatna dokumentcija koja je dostavljena uz navedeno izjašnjenje. Nakon razmatranja dodatnih pojašnjenja i dostavljene dokumentacije uz Konačni izvještaj o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja AD „13. Jul Plantaže" – Podgorica za 2018. godinu obavještavamo Vas o sljedećem:

1. Primjedba Društva na Str. 7 - Preporuka - Činjenica je da Pravilnikom o sistematizaciji nije sistematizovano radno mjesto „FMC menadzera", ali u okviru Sektora kontrole kvaliteta i Sektora finansija postoji sistem unutasnjih kontrola koji utvrđuje plan, kontrolu i metodologiju za uspostavljanje finansijskog upravljanja za sprovođenje plana shodno Zakonu o sistemu unutrašnjeg finansijkog upravljanja i kontrola. Direktor Sektora kontrole kvaliteta je lice zaduženo za sprovođenje procesa upravljanja rizicima u procesu proizvodnje i za bezbjednost proizvoda, a Finansijski direktor kada su u pitanju rizici vezani za oblast finansijskog izvjestavanja.

Odgovor DRI: Društvo u Izjašnjenju nije dostavilo dokaze koji osporavaju nalaze revizora utvrđene u postupku revizije (Društvo nije odredilo lice zaduženo za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrola (FMC menadžer), shodno članu 7 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru; Društvo nije utvrdilo plan upravljanja i kontrola, shodno članu 11 Zakona; Društvo nije odredilo lice zaduženo za koordinaciju uspostavljanja i sprovođenja procesa upravljanja rizicima, shodno članu 14 Zakona). Shodno navedenom DRI ostaje pri konstatacijama navedenim u Preliminarnom izvještaju i preporuci da Društvo treba da, u cilju unapređenja sistema unutrašnjih kontrola, obezbijedi dosljednu primjenu Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru

2. Primjedba Društva na Str. 9 – Društvo je u međuvremenu donijelo odluku kojom se odobrava upotreba privatnih vozila za službene potrebe, pa vas molimo da ovu primjedbu uvazite.

Odgovor DRI: Društvo u Izjašnjenju nije dostavilo Odluku kojom se odobrava upotreba privatnih vozila za službene potrebe. Odluka je dostavljena naknadno nakon održanog sastanka, pa se primjedba uvažava i briše nalaz i preporuka u konačnom tekstu izvještaja.

3. Primjedba Društva na Str. 9 - S obzirom da je postupak u toku i ne zavisi od Drustva, već od Drzavnog arhiva Crne Gore, molimo da primjedbu uvazite.

Odgovor DRI: U Preliminarnom izvještaju navedeno je da Društvo nije, shodno članu 9 Pravilnika o kancelarijskom i arhivskom poslovanju, utvrdilo Plan klasifikacionih oznaka organizacionih jedinica za narednu godinu. Izrađen je Prijedlog liste registraturske građe za čije je usvajanje pored odluke Odbora direktora potrebna i saglasnost Državnog arhiva Crne Gore, taj postupak je u toku.
S obzirom da je nepravilnost fokusirana na činjenicu da nije utvrđen Plan klasifikacionih oznaka organizacionih jedinica za narednu godinu, a ne na dio koji se odnosi na davanje saglasnosti od strane Državnog arhiva Crne Gore na Prijedlog liste registraturskog materijala, taj dio će biti izbrisan iz teksta konačnog izvještaja.

4. Primjedba Društva na Str. 13. – „U okviru pretposlednjeg pasusa – mišljenja smo da ne može da stoji rečenica „ Društvo na kraju izvještajnog perioda nije vršilo preispitivanje... Navedeno je uslovilo da Društvo nije realno iskazalo vrijednost dijela imovine u poslovnim knjigama. "- primjedbu dajemo što smo u vijeku trajanja najvećeg dijela ove imovine, nabavljene u periodu 1978-1982, kada je realizovan projekat „Ćemovsko polje" već dva puta procjenjivali i amortizovali ovu imovinu u poslovnim knjigama Društva - prvi put 1993. godine (vrijeme hiperinflacije, kada se finansijski izvještaji nijesu radili niti predavali nadležnim institucijama), ponovo procijenjena 1994. godine (rađena je nova procjena vrijednosti nepokretne i pokretne imovine, i tu je procjenu radio Institut ekonomskih nauka u Beogradu) i time ponovo amortizovana.

Odgovor DRI: Standard MRS 16 je propisao da pravno lice na osnovu iskustva ili ostalih saznanja, vrši procjenjivanje korisnog vijeka nekretnina, postrojenja i opreme. Procijenjeni ostatak vrijednosti i korisni vijek upotrebe imovine u skladu sa MRS 16 treba preispitati barem na kraju svake poslovne godine (paragraf 51) i ukoliko je neophodno izvršiti promjenu procijenjenog vijeka upotrebe i stopu amortizacije prilagoditi novim okolnostima. Na osnovu navedenog DRI ostaje pri navodima datim u Preliminarnom izvještaju.

5. Primjedba Društva na Str. 13 – „Što se tiče Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama - njegova izrada je u toku".

Odgovor DRI: Društvo nije ni nakon održanog sastanka dostavilo Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama, tako da preporuka ostaje i u Konačnom izvještaju.

6. Primjedba Društva na str. 14 - Da li smo obavezni donijeti interno pravilo za izvještavanje? Ako jeste, biće sastavni dio računovodstvenih politika.

Odgovor DRI: Društvo je u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru obavezno da donese interno pravilo za izvještavanje, kao poseban akt - sastavni dio Knjige internih procedura, koji ne treba da bude sastavni dio Pravilnika o računovodstvenim politikama. DRI ostaje pri konstatacijama navedenim u Preliminarnom izvještaju.

7. Primjedba Društva na Str. 14 - Društvo redovno dostavlja Ministarstvu finansija kompletan finansijski izvještaj sa svim obrascima i predstavnik Ministarstva finansija, kao predstavnik Vlade Crne Gore (akcionar sa vlasništvom 3,67% akcija) svake godine prisustvuje Skupštini akcionara i glasa za usvajanje godišnjih finansijskih izvještaja.

Odgovor DRI: Društvo je bilo u obavezi da, najkasnije do 31. marta 2019. godine, Ministarstvu finansija dostavi Godišnji finansijski izvještaj za 2018. godinu, na sljedećim obrascima:

- Bilans uspjeha – Obrazac BU
- Bilans stanja – Obrazac BS
- Iskaz o promjenama neto imovine (kapitala)- Obrazac IPK
- Bilans novčanih tokova – Obrazac BNT
- Tabela indikatora poslovanja – Obrazac

Društvo nije dostavilo revizoru dokaze, o dostavljenim izvještajima Ministarstvu finansija, kao ni pomenute izvještaje. DRI ostaje pri konstatacijama navedenim u Preliminarnom izvještaju.

8. Primjedba Društva na strani 18 – „predzadnji pasus, po mogućnosti u potpunosti izostaviti, smatramo da to ne treba u ovom momentu biti dio javnog izvještaja, jer je u toku upravni spor koji se vodi kod Upravnog suda sa Glavnim gradom, povodom konverzije prava korišćenja u pravo svojine nad predmetnom zemljom. A preporuka može da ostane."

Odgovor DRI: U skladu sa čl. 1 Ustava, vladavina prava je osnovna ustavna vrijednost na kojoj počiva djelovanje zakonodavne, izvršne i sudske vlasti u Crnoj Gori. U kontekstu javne uprave, vladavina prava obuhvata i načelo zakonitosti koje nema za cilj samo zaštitu prava pojedinaca, već i zaštitu javnog interesa. Nesporno je da u predmetnom postupku Upravi za imovinu nije bila data mogućnost da učestvuje u postupku, pa je zbog toga Uprava za imovinu (kao organ koji je u skladu sa čl. 20 Zakona o državnoj imovini, nadležan za upravljanje državnom imovinom) osporila upis prava svojine na Društvo. Smatramo da objelodanjivanje činjenica u vezi spora o pravu svojine na državnoj imovini doprinosi jačanju načela pravne sigurnosti (koje garantuje da građani mogu da se pouzdaju u javnu upravu) i sprječavanju neprimjerenog političkog miješanja ili političke motivacije pri donošenju upravnih odluka i da treba da budu dio javnog izvještaja.

9. Primjedba Društva na Str. 23 – „Činjenica je da u 2018. godini nijesmo imali interna akta, ali je odgovorno lice pratilo postupak podjele troškova i njihovo prenošenje na investicije (direktor Sektora investicija), i takođe vodilo računa o podjeli u predviđenim procentima. Nemoguće je utvrditi internu proceduru za svaku pojedinačnu investiciju, jer se radi o konkretnim Planom predviđenim investicijama, koje na početku svake godine usvaja Odbor direktora i to je zvanični dokument. Zato iz izvještaja izbrisati konstataciju „utvrđena nepravilnost" a preporuka da ostane u dijelu da se definiše procedura. Samim tim što je vodimo preko klase 5, ona je tokom godine realno iskazana. Prenos na investiciju se knjiži tek posle evidencije kompletnih ulaganja čitave godine, što se prenosi na investicije na osnovu analize i odluke odgovornog lica. "

Odgovor DRI: U dijelu koji se odnosi na ulaganja u investicije u toku je opisan način podjele troškova i njihovo prenošenje na investicije, a na osnovu uvida u dokumentaciju koja je bila osnov za knjiženje. Utvrđena nepravilnost treba da ostane, jer izuzev rukom pisanih procenata za podjelu troškova, nije postojao drugi dokument ili prateća odluka za podjelu istih. Društvo treba da donese internu proceduru kojom će propisati način i postupak podjele troškova i njihovo prenošenje na investicije.

10. Primjedba Društva na Str. 24 – Primjedba koja se odnosi na neusaglašenost između pravilnika i rješenja o popisu je nastala jer se veći dio popisa radi naturalno: magacin i maloprodaja, ugostiteljstvo, imovina...dok kapital, potraživanja, obaveze nije moguće popisati sem vrijednosno. Smatramo da ova nepravilnost ne treba da stoji, kao ni preporuka".

Odgovor DRI: Što se tiče neusklađenosti Rješenja o popisu sa Pravilnikom o organizaciji i sprovođenju popisa imovine i obaveza, ona je tačna i u Preliminarnom je to precizno navedeno. U Konačnom izvještaju smo spojili drugi i treći stav, na način što je navedeno „da Rješenje o popisu i Pravilnik o organizaciji i sprovođenju popisa imovine i obaveza nijesu u potpunosti usklađeni sa Zakonom i podzakonskim aktima", dok su prvi stav i preporuka ostali u Konačnom izvještaju.

11. Primjedba Društva na Str. 25 – Dodati konstataciju da je amortizacija usaglašena u Glavnoj knjizi i u Softveru za elektronsku evidenciju imovine".

Odgovor DRI: U dijelu koji se odnosi na amortizaciju, dat je tačan iznos amortizacije u Glavnoj knjizi i u Softveru za elektronsku evidenciju, kao i razlika, koja je objašnjena.

12. Primjedba Društva na Str. 26 – Preporuka - Tokom 2019. godine ovu neusaglašenost smo ispravili na način da smo ostavili trag u sistemu - knjiženje je vršeno shodno članu 19 Zakona o računovodstvu, što znači da smo radili u skladu sa pravilima urednog knjigovodstva, što se se vidi na karticama u 2019. godini, te vas molimo da ovu nepravilnost i preporuku eliminišete.

Odgovor DRI: Što se tiče mijenjanja i brisanja naloga za knjiženje i dalje postoji mogućnost povlačenja naloga za knjiženje, njegovog mijenjanja i brisanja a da za to ne ostane trag u sistemu, zbog čega nalaz i preporuka ostaju i u Konačnom izvještaju.

13. Primjedba Društva na Str. 28 – ne smatramo da je navedeno" nepravilnost", jer se knjiženje radi u okviru iste klase, s obzirom da sve šeme knjiženja povezane sa navedenim kontom 130 baza materijalnog, zaliha, sitnog inventara, nabavke ovu primjedbu treba izbrisati.

Odgovor DRI: Navodi u Preliminarnom izvještaju da navedeno knjiženje nije u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica je tačno. Međutim, u Konačnom izvještaju se mogu ukloniti riječi „utvrđena nepravilnost" a nalaz da ostane, kao konstatacija jer povodom navedenog nije data preporuka.

14. Primjedba Društva na Str. 28 – Materijal – račun 101- smatramo da je u javnom dokumentu nepotrebna analitika i iznošenje podataka o stanju na ovom računu, jer predstavlja ~~sa~~ poslovnom tajnom, ne samo za ovu grupu, već za više pozicija u izvještaju, te molim da se takve analitike isključe iz izvještaja (Pravilnik o poslovnoj tajni, član 4) i neka ostane u statusu INTERNO.

Odgovor DRI: U postupku revizije nije bilo dokumentata koji su označeni kao tajni, a zaposleni koji su dostavljali podatke takođe nijesu skrenuli pažnju da se radi o trajnim podacima, koji se ne bi smjeli naći u izvještaju. Što se tiče navođenja konkretnog analitičkog računa u Konačnom izvještaju ga možemo izostaviti.

15. Primjedba Društva na Str. 29-40 Obračun cijene koštanja – utvrđivanju cijene koštanja u izvještaju je dato najviše prostora, a utvrđeni nedostatak, kako je navedeno, je da „revizor nije mogao uvjeriti u tačnost obračuna cijene koštanja", a njom se bavio detaljno na punih 11 strana.
Ovome ćemo posvetiti posebnu pažnju na sastanku, s obzirom da se se radi o podacima koji su dio poslovne tajne kompanije (član 4 Pravilnika o poslovnoj tajni) i dostupni su vrlo uskom krugu zaposlenih odnosno vlasnika – članova Odbora direktora. Revizoru su dati kompletni podaci radi utvrđivanja cijene koštanja i smatramo da određene neusaglašenosti koje su navedene u izvještaju nijesu materijalno značajne u krajnjem efektu.

Odgovor DRI: Nakon obostrane diskusije utvrđeno je da Društvo sve do dana razgovora sa DRI nije usaglasilo do kraja, koje organizacione jedinice treba uključiti u obračun CK, što je potvrđeno i e – mailom od 21.07.2020. godine, kada je Društvo dodalo još jednu organizacinu jedinicu, Službu tehničkog servisa, sa predlogom da se troškovi iste u iznosu od 156.147,73€ uključe u obračun CK. Navedeno potvrđuje nalaze iz Preliminarnog izvještaja da je Društvo više puta mijenjalo i dostavljalo podatke o organizacionim jedinicama i troškovima koji se uključuju u obračun CK, što je značajno otežavalo utvrđivanje činjeničnog stanja. Što se tiče utvrđenih nepravilnosti, iste su detaljno date nakon svake faze obračuna. U dostavljenom mejlu su navedeni podaci o iznosima utvrđenih razlika čime je potvrđeno da ih Društvo ne osporava, odnosno, da su podaci navedeni u Preliminarnom izvještaju tačni. Na sastanku Društvo nije dalo valjano obrazloženje zašto se podaci iz GK ne slažu sa podacima iz obračuna. Obrazloženje je dato samo za troškove amortizacije, a za ostale troškove nije

dato prihvatljivo objašnjenje. Takođe, u prilogu e – maila, dostavljen je dokument "Formiranje cijene koštanja – podaci za 2018. godinu" koji je izmijenjen u odnosu na isti dokument koji je Društvo zadnji put dostavilo 26.02.2020. godine, a na osnovu koga je i utvrđeno činjenično stanje.
Što se tiče tajnosti podataka, revizori su u postupku revizije utvrdili da nije bilo dokumentata koji su označeni kao tajni, a zaposleni koji su dostavljali podatke takođe nijesu skrenuli pažnju da se radi o tajnim podacima, koji se ne bi smjeli naći u izvještaju.

16. Primjedba Društva na Str. 42 – smatramo da je nepotrebno u javnom izvještaju iznijeti ovu vrstu podataka – analitika kupaca po kontima, po starosti, kao i koliko je odobreno knjižnih odobrenja - poslovna politika prodaje je definisana ugovorom sa kupcima koji nijesu javni i dio su poslovne tajne, u skladu sa članom 4 Pravilnika o poslovnoj tajni.

Odgovor DRI: U izvještaju su samo navedeni zbirni podaci o kupcima, bez navođenja imena bilo kojeg kupca, tako da smatramo da navedeno ne može predstavljati poslovnu tajnu. Isto je i sa knjižnim odobrenjima, naveden je ukupan iznos ali se ne navodi na koje kupce se odnosi.

17. Primjedba Društva Str. 43 – Naplata potraživanja je obezbijeđena garancijama, mjenicama, 77% spornih i sumnjivih potraživanja je utuženo.

Odgovor DRI: U izvještaju su navedeni podaci o ukupnim potraživanjima od kupaca, utuženja kupaca po godinama, kao i ukupan iznos utuženih kupaca. Podaci o utuženim kupcima koji su navedeni u izvještaju su dostavljeni revizoru u postupku revizije, od strane Društva.

18. Primjedba Društva na Str. 44 – Potraživanje za akontacije za službena putovanja – preformulisati rečenicu – da se akontacije odnose na službena putovanja, a ne kako stoji u vašem izvještaju „službena putovanja zaposlenih i članova Odbora direktora".

Odgovor DRI: Uvidom u putne naloge koji su se odnosili na potraživanja za akontacije za službena putovanja, utvrđeno je da su se iste odnosile na isplate akontacija zaposlenim i članova Odbora direktora.

19. Primjedba Društva na Str. 44 – Potraživanja od radnika PN - povraćaj preko LD smatramo da je suvišna zadnja rečenica – ne navoditi dio naveden u zagradi - na koga se odnose potraživanja.

Odgovor DRI: Dio u zagradi je uklonjen iz teksta Konačnog izvještaja, dok u Preliminarnom ovakvi navodi stoje kako bi subjekat revizije lakše uporedio nalaze DRI sa svojim evidencijama.

20. Primjedba Društva na Str. 44 – druga preporuka je suvišna, kao i konstatacija „Društvo nije svim zaposlenim vršilo obustavu od zarade..."

Odgovor DRI: Navedeno je utvrđeno u postupku revizije i kao takvo prezentirano u Izvještaju.

21. Primjedba Društva na str. 51 – razlika od 1.672,46€ ispravljena u 2020. godini, proslijeđeni svi dokumenti o knjiženju. Zato – ili eliminisati primjedbu ili konstatovati da je u 2020. nepravilnost ispravljena."

Odgovor DRI: Radi se o nepravilnosti koja je utvrđena kao posledica nepravilnog iskazivanja poreza na dobit pravnih lica i odloženih poreskih obaveza/sredstava, što je detaljno objašnjeno na str. Izvještaja 53-56. Na kraju ovog dijela Izvještaja (str. 56) je konstatovano da je Društvo iskazane efekte utvrđenih nepravilnosti uzelo u obzir prilikom sačinjavanja finansijskih iskaza za 2019. godinu i u prijavi poreza na dobit pravnih lica za 2019. godinu. Otvaranje računa 288 i evidenciju odloženih poreskih sredstava, Društvo je izvršilo u knjigovodstvu za 2020. godinu. Međutim, Društvo nije, radi ispravki nastalih greški, izvršilo izmjenu prijave poreza na dobit za 2018. godinu". Dakle, konstatovali smo ispravku utvrđenih nepravilnosti u knjigovodstvu Društva, ali i da nije izmijenjena poreska prijava poreza na dobit za 2018. godinu.

22. Primjedba Društva na str. 55 – neispravnosti korigovane u 2019. godini, u toku revizije je ispravljena neispravnost tako da bi se primjedba trebala ukloniti"

Odgovor DRI: Uzimajući u obzir da je cilj revizije, izricanje mišljenja o pouzdanosti i tačnosti godišnjeg finansijskog izvještaja za 2018. godinu i pravilnosti (zakonitosti) transakcija o kojima isti izvještava, to smatramo da nepravilnosti koje su utvrđene i koje su uticale na pozicije finansijskih iskaza za 2018. godinu, treba da budu opisane i prikazane u Izvještaju, naravno uz konstataciju da su otklonjene u postupku revizije, što je i urađeno za dio ispravno korigovanih stavki. DRI ostaje pri konstatacijama koje su navedene u Preliminarnom izvještaju.

23. Primjedba Društva na str. 57 – preformulisati "određena neslaganja" kod IOS-a dobavljača – dostavljena je na uvid kompletna dokumentacija, u slučajevima kada dobavljači nijesu dostavili konfirmacije, dostavljali smo IOS-e koji potvrđuju stanje. Nije stavljeno u preporuku, što znači da nije materijalno značajno, pa ne bi bilo korektno da stoji u javnom izvještaju."

Odgovor DRI: Prihvata se primjedba Društva i iz Preliminarnog izvještaja se briše rečenica u kojoj je navedeno da su konstatovana određena neslaganja u IOS – ima dobavljača.

24. Primjedba Društva na str. 58 – molimo da se tabela obaveza za dividendu isključi iz javnog izvještaja, u skladu sa članom 4 Pravilnika, jer ima interni značaj i karakter, a i postoje objektivne okolnosti (o ovome će biti riječi na sastanku)"

Odgovor DRI: Prihvata se sugestija da se tabela isključi iz Izvještaja iz razloga jer su navedeni podaci dati kroz obrazloženje tabele. Takođe, na osnovu dodatno dostavljene dokumentacije urađene su i odgovarajuće korekcije u tekstu. Što se tiče tajnosti podataka, smatramo da kada Izvještaj o reviziji postaje javan on služi svim zainteresovanim stranama da se upoznaju sa poslovanjem i rezultatima subjekta revizije. Pored ostalih eksternih korisnika Izvještaja, akcionari su zainteresovani za tačnost informacija u finansijskim izvještajima, kao i za podatke o pripadajućem dijelu prilikom raspodjele neto dobiti Društva. Uzimajući u obzir činjenicu da se radi o obavezama prema akcionarima (državni fondovi, zavod, Vlada, investicioni fondovi, banke, fizička lica), koje figuriraju u dužem vremenskom periodu, smatramo cjelishodnim prezentaciju predmetnih podataka. Data preporuka u vezi sa isplatom dividendi treba da doprinese efikasnijoj isplati dividende akcionarima i smanjenjem obaveza po tom osnovu.

25. Primjedba Društva na str. 63 - Staviti tabelu iz zvaničnih finansijskih iskaza.

Odgovor DRI: Prihvata se sugestija Društva.

26 . Primjedba Društva na str. 64 - Ne isticati zasebno prihode od destilata u odnosu na ukupne prihode od vina i rakija.

Odgovor DRI: Revizor, na osnovu profesionalnog prosuđivanja odlučuje o tome koje će pokazatelje poslovanja uvrstiti u izvještaj. Imperativni i zapovjednički zahtjevi subjekta revizije mogli bi se okvalifikovati kao uticaj na revizora i na njegovu nezavisnost. DRI ostaje pri konstatacijama navedenim u Preliminarnom izvještaju.

27. Primjedba Društva na Str. 65 - Drugi pasus značajno korigovati – činjenica je da nemamo Pravilnik o prodajnim cijenama, ali ste imali uvid u cijene koštanja i prodajne cjenovnike, kao i izvještaj komisije o formiranju cijena.

Odgovor DRI: Društvo u izjašnjenju, upravo konstatuje da nema Pravilnik o prodajnim cijenama. Cjenovnike proizvoda imaju, ali pravilnik o načinu na koji su formirane te cijene nemaju. DRI smatra da Društvo treba da donese proceduru za formiranje i odobravanje prodajnih cijena.

28. Primjedba Društva na Str. 65/66 - Stimulacije i popusti – obavezno ukloniti kompletno poglavlje – dio poslovne tajne, ne smije biti u javnom aktu.

Odgovor DRI: Što se tiče poslovne tajne i podataka koje je subjekat revizije internim aktom proglasio tajnim, smatramo u konkretnom slučaju, da Društvo nema pravo označiti tajnim finansijsko poslovanje i pokazatelje toga poslovanja. Ovo tim prije što država ima većinski udio u Društvu. Na sastanku je prihvaćeno da se brišu tabele sa imenima kupaca dok konstatacije navedene u Preliminarnom izvještaju ostaju.

29. Primjedba Društva na str. 67 - Voće je proizvod sezonskog karaktera, cijena se mijenja na dnevnoj bazi, imamo zvanične cjenovnike voća, dostavljene za svaku promjenu cijena.

Odgovor DRI: Društvo je, za prodaju voća, u periodu od 24.05.2020. – 17.09.2020. godine sačinilo 17 cjenovnika. Posmatrano na mjesečnom nivou, Društvo je najviše cjenovnika imalo u avgustu – sedam cjenovnika, a najmanje u junu i septembru – po dva cjenovnika. U maju i julu Društvo je imalo po tri cjenovnika. DRI smatra da Društvo treba da donese proceduru za formiranje i odobravanje prodajnih cijena voća.

30. Primjedba Društva na Str. 67 – reprezentacija - odluka je napravljena u toku revizije, dostavljena je, ukloniti primjedbu u cjelosti.

Odgovor DRI: Revizoru nije dostavljena odluka o reprezentaciji. S obzirom da je ista dostavljena naknadno, primjedba se prihvata i biće bisana iz izvještaja.

31. Primjedba Društva na Str. 67 - Ne smatramo da se trebaju navoditi cifre naplaćenog gotovinskog prometa za ugostiteljstvo i maloprodaju, jer je dokument javan (Pravilnik o poslovnoj tajni)

Odgovor DRI: Društvo nema pravo označiti tajnim finansijsko poslovanje i pokazatelje toga poslovanja. Ovo tim prije što država ima većinski udio u Društvu. DRI ostaje pri konstatacijama navedenim u Preliminarnom izvještaju.

32. Primjedba Društva na Str. 68 - Prihod od upotrebe za sopstvene svrhe – postoje detaljne evidencije – to su zasebna obračunska mjesta gdje se detaljno vidi obračun proizvodnje loznih reznica i kalemova

Odgovor DRI: Prihvatamo sugestije da postoje detaljne evidencije o investicijama. Što se tiče knjiženja, vrši se na način opisan u izvještaju. DRI ostaje pri konstatacijama o knjiženju navedenim u Preliminarnom izvještaju.

33. Primjedba Društva na Str. 69 - Konto će se korigovati u ovoj godini.

Odgovor DRI: Društvo je izvršilo knjiženje, zaduživanjem računa 02720 – Višegodišnji zasadi u podizanju, a odobravanjem računa 612300 – Prihod od prodaje, što nije u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list CG", br. 5/11), Posle izvršenih ulaganja u višegodišnje zasade, završava se proces ulaganja u sredstva u pripremi i sa računa 02720, prenosi se vrijednost na odgovarajući račun u upotrebi, odnosno zaduživanjem računa 02111 – Vinogradi. Prihod, po ovom osnovu se evidentira na računu 6211 - Prihodi po osnovu upotrebe proizvoda i usluga za nekretnine, postrojenja i opremu. DRI prihvata izjašnjenje subjekta revizije.

34. Primjedba Društva na Str. 69 - Opet se navodi ista preporuka oko cijene koštanja, već navedena.

Odgovor DRI: Sugestija se prihvata.

35. Primjedba Društva na Str. 69/70 Previše detaljno, ukloniti tabele i detalje iz ugovora, dio su poslovne tajne.

Odgovor DRI: Imperativni i zapovjednički zahtjevi subjekta revizije mogli bi se okvalifikovati kao uticaj na revizora i na njegovu nezavisnost. Društvo nema pravo označiti tajnim finansijsko poslovanje i pokazatelje toga poslovanja, s obzirom da država ima većinski udio u društvu. Ono što bi se moglo prihvatiti je uklanjanje tabela jer su navodi iz istih obrazloženi kroz tekst nalaza i da se radi zaštite interesa trećih lica, kupci navedeni u izvještaju anonimiziraju.

36. Primjedba Društva na str. 73 - Smatramo da je bespotrebno istaknuta analitika prihoda iz ranijih godina, jer za ovo postoji obrazloženje – samo navesti da je oprihodovano po odluci, bez detaljnog obrazloženja.

Odgovor DRI: Imperativni i zapovjednički zahtjevi subjekta revizije mogli bi se okvalifikovati kao uticaj na revizora i na njegovu nezavisnost. DRI ostaje pri konstatacijama navedenim u Preliminarnom izvještaju, da je Društvo dana 13.12.2018. godine, donijelo Odluku broj 6618 o otpisu potraživanja – dividendi iz 2008. godine kojom se vrši otpis novčanog potraživanja prema akcionarima, po osnovu prihoda od kapitala iz 2008. godine (dividenda), u ukupnom iznosu od 120.643,56€, iz razloga što je protekao opšti rok zastarjelosti od 10 godina.

37. Primjedba Društva na Str. 78/79 – „Mislimo da je u izvještaju previše prostora dato obračunu zarade direktora".

Odgovor DRI: U Izvještaju je navedeno utvrđeno činjenično stanje: ugovor (osnov za isplatu) i način obračuna zarade.

38. Primjedba Društva na Str. 80 – „Takođe dato previše prostora obračunu naknada za B.R. i D.P.".

Odgovor DRI: Društvo je u postupku revizije dostavilo samo dio tražene dokumentacije što je i razlog opširnijeg opisivanja. Dostavljanjem dodatne dokumentacije tekst Izvještaja je usklađen sa istom.

39. Primjedba Društva na Str. 82 – „Pasus prije preporuke i preporuku korigovati".

Odgovor DRI: Nalaz i preporuka proizilaze iz utvrđenog činjeničnog stanja i ostaju u Izvještaju neizmijenjeni.

40. Primjedba Društva na Str. 83 – „Tabele – Previše detaljno dato u izvještaju i asocira na vrstu nelegalnog poslovanja novčanim sredstvima u blagajni, što smatramo apsolutno neutemeljenim".

Odgovor DRI: Smatramo da su gotovinske isplate u iznosu od skoro 3 milona eura zaslužile osvrt, zavisno od osnova isplate ili dokumenata na osnovu kojih je vršena isplata.

41. Primjedba Društva na Str. 83 – „Društvo nije vršilo namjensko podizanje gotovine" – previše istaknuto, drugačije obrazložiti".

Odgovor DRI: S obzirom na to da je u Izvještaju blagajničko poslovanje prezentirano kroz više cjelina, navedena rečenica može i da se potpuno ukloni.

42.Primjedba Društva: Strana 84 – „Ove dvije preporuke ne stoje, u našoj vrsti djelatnosti ih nije moguće ispuniti".

Odgovor DRI: Društvo je kao transakciju „uplata pazara" evidentiralo i uplatu gotovine na žiro račun koju je po osnovu povraćaja akontacije dobilo od Agencije za ustupanje zaposlenih. Takođe, shodno zaključenom ugovoru između Društva i Agencije, definisana je obaveza Društva da isplatu sredstava za izvršene usluge vrši nakon ispostavljanja fakture od strane Agencije. DRI smatra da poslovanje sa pravnim licima treba obavljati isključivo preko žiro računa.

43.Primjedba Društva: Strana 85 – „Nismo saglasni da ne radimo pravilno obračun poreza na jubilarne nagrade".

Odgovor DRI: Prihvata se sugestija Društva jer se radi o zanemarljivom iznosu, a sva ostala lična primanja obračunata su u skladu sa zakonskim propisima, što je i evidentirano.

44.Primjedba Društva: Strana 86 – „Suviše prostora dato obračunu dnevnica za službena putovanja. Preporuka stoji."

Odgovor DRI: Već smo odgovorili da DRI u skladu sa svojim procedurama odlučuje o načinu na koji će prezentirati utvrđeno činjenično stanje.

45.Primjedba Društva: Strana 87 – „Prevoz sezonske radne snage" – u toku postupka revizije korigovano.

Odgovor DRI: Društvo je naknado dostavilo ugovor sa prevoznikom kojim je formalizovalo prava i obaveze ugovornih strana.

46.Primjedba Društva: Strana 87 – „Isplate na osnovu odluka direktora – korigovano od perioda revizije".

Odgovor DRI: Društvo treba da sa angažovanim licima zaključuje ugovore kojima će se definisati međusobna prava i obaveze ugovornih strana i da isplate za izvršene usluge uplaćuje preko žiro računa.

47. Primjedba Društva na Str. 90, 91, 92, 93, 94, 95 - previše detaljno date specifikacije troškova - sa kim radimo i u kojim iznosima, posebno kod troškova marketinga i ostalih neproizvodih usluga, imajući u vidu da u Izvještaju nema apsolutno pomena o ključnim troškovima sirovina i materijala koji na godišnjem nivou iznose preko 8 mil.€, u okviru kojih su samo troškovi materijala za izradu 6,5 mil.€ i direktnoj su vezi sa utvrđivanjem cijena koštanja.

Odgovor DRI: Primjedbe navedene u Izjašnjenju pokazuju da subjekt revizije nije na adekvatan način upoznat sa dostavljenim Preliminarnim izvještajem. Naime, u Izjašnjenju, subjekt navodi da „u Izvještaju nema apsolutno pomena o ključnim troškovima sirovina i materijala koji na godišnjem nivou iznose preko 8 mil.€, u okviru kojih su samo troškovi materijala za izradu 6,5 mil.€ i u direktnoj su vezi sa utvrđivanjem cijene koštanja". Na stranama 74 - 76 Preliminarnog izvještaja prikazani su utvrđeni troškovi materijala (grupa računa 51) koji su tokom 2018. godine iznosili 8.115.350,50€ od čega se na troškove materijala za izradu odnosi iznos od 6.483.824,96€, troškove ostalog materijala (režijskog) iznos od 309.926,83€ i na troškove goriva i energije iznos od 1.321,598,71€.
Shodno navedenom, DRI ostaje pri konstatacijama koje su navedene u Preliminarnom izvještaju.

48. Primjedba Društva na str 100 – otpis sitnog inventara – ne rade se odluke jer se otpisuje odmah prilikom nabavke, vidi se pregledom u Glavnoj knjizi gdje su evidentirana sva knjiženja.

Odgovor DRI: Društvo potvrđuje da nije donosilo odluke o otpisu. Može da se briše jer je već pomenuto kroz reviziju Bilansa stanja na str. 20 Preliminarnog izvještaja.

49. Primjedba Društva na str. 105 – promijeniti komentar „Pored evidentiranih problema....“ U izvještaju su detaljno iskazani podaci koji su dio poslovne tajne (Pravilnik o poslovnoj tajni dostavljen i konstatovan u Izvještaju).

Odgovor DRI: Ne mogu biti tajni podaci ono što je već objelodanjeno javnosti putem štampanih i elektronskih medija. Takođe, u skladu sa čl. 1 Ustava, vladavina prava je osnovna ustavna vrijednost na kojoj počiva djelovanje zakonodavne, izvršne i sudske vlasti u Crnoj Gori. Vladavina prava obuhvata i načelo zakonitosti koje ima za cilj i zaštitu prava pojedinaca i zaštitu javnog interesa. Smatramo da objelodanjivanje činjenica u vezi sporova Društva koje se nalazi u većinskom državnom vlasništvu doprinosi jačanju načela pravne sigurnosti i da su prihvatljivi i za većinskog vlasnika i za manjinske akcionare, i da treba da budu dio javnog izvještaja.

Smatramo da smo odgovorili na sve primjedbe Društva, kao i da smo u tekst konačnog izvještaja uključili i svu naknadno dostavljenu dokumentaciju ukoliko je ista korespondirala sa utvrđenim činjeničnim stanjem.

Ovim putem još jednom koristimo priliku da zahvalimo svim zaposlenima koji su participirali u poslovima revizije sa predstavnicima Državne revizorske institucije.

U prilogu Vam dostavljamo Konačan izvještaj o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja AD „13. Jul Plantaže“ Podgorica za 2018. godinu

SENATOR DRI
Zoran Jelić
rukovodilac Kolegijuma